

AP-II/Sanskrit/201C-1B/19

B.A. 2nd Semester (Programme) Examination, 2019**SANSKRIT****Paper : 201C-1B****(Sanskrit Poetry and Meter)****Course ID : 20914****Time: 2 Hours****Full Marks: 40***The figures in the margin indicate full marks.**Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

विभाग : क

বিভাগ : ক

1. यथेच्छम् एकस्य संस्कृतभाषया देवनागरीमाश्रित्य व्याख्या प्रदेया। 5×1=5
 प्रसन्न उल्लेखपूर्वक सरलसंस्कृते ओ देवनागरीलिपिते ये कोनो एकटिर व्याख्या करो।
 (क) क्व सूर्यप्रभवो वंशः क्व चाल्पविषया मतिः।
 तितीर्षुर्दुस्तरं मोहादुदुपेनास्मि सागरम्॥
 (ख) तस्य संवृतमन्त्रस्य गूढाकारेङ्गितस्य च।
 फलानुमेयाः प्रारम्भाः संस्काराः प्राक्तना इव॥
2. यथेच्छम् एकस्य सुरगिरा देवनागरीमाश्रित्य भावसम्प्रसारणं करणीयम्। 5×1=5
 सरलसंस्कृते ओ देवनागरीलिपिते ये कोनो एकटिर भावसम्प्रसारण करो।
 (क) त्यागाय सम्भृतार्थानां सत्याय मितभाषिणाम्॥
 (ख) स्थित्यै दण्डयतो दण्डयान् परिणेतुः प्रसूतये॥
3. यथेच्छम् एकः प्रश्नः समाधेयः। 10×1=10
 ये कोनो एकटि प्रश्नेर उত্তर दाओ।
 (क) 'रघुवंशम्' इति महाकाव्यस्य प्रथमसर्गमाश्रित्य महर्षेः वशिष्ठस्य तपोवनस्य सुस्पष्टतया वर्णनं प्रदेयम्।
 'रघुवंशम्' महाकाव्येर प्रथम सर्गेर आश्रये महर्षि वशिष्ठेर तपोवनेर वर्णना दाओ।
 (ख) राज्ञेः दिलीपस्य पुत्रलाभस्य उपायविषयकं व्याख्यानं युस्माकं पाठमनुसृत्य विनियताम्।
 राजा दिलीपेर पुत्रलाभेर जन्य ये उपायेर कथा तोमार पाठ्यांशे उल्लिखित ह्येच्छे ता वर्णना करो।
 (ग) महाकवेः कालिदासस्य रचनावैशिष्ट्यं पाठ्यांशामवलम्ब्य स्पष्टीक्रियताम्।
 महाकवि कालिदासेर रचनाशैली तोमार पाठ्यांशके अवलम्बन करे आलोचना करो।

विभाग : ख

विभाग : ख

4. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु छन्दोद्वयस्य लक्षणोदाहरणपुरःसरम् आलोचना विधेया। 5×2=10

नीचे उल्लिखित ये कौनो दूटि छन्देर उदाहरणसह लक्षण आलोचना करो।

(क) इन्द्रवज्रा।

(ख) मन्दाक्रान्ता।

(ग) दुतविलम्बितम्।

(घ) मालिनी।

5. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नेषु क-विभागतः न्यूनतया एकं, ख-विभागतश्च न्यूनतया द्वयं संगृह्य साकल्येन पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः। 5×2=10

निम्नलिखित प्रश्नগুলির মধ্যে 'ক' বিভাগ থেকে কমপক্ষে একটি এবং 'খ' বিভাগ থেকে কমপক্ষে দুটি প্রশ্ন নিয়ে সর্বসমেত পাঁচটি প্রশ্নের উত্তর দাও।

विभाग : क

विभाग : क

(क) 'रघुवंशम्' इति महाकाव्यस्य प्रथमसर्गस्य नाम किम्?

'रघुवंशम्' काव्ये प्रथम सर्गे नाम की?

(ख) सुरभिः का आसीत्? सुरभिकन्यायाः किं नाम?

सुरभि के छिलेन? सुरभिकन्याय नाम की?

(ग) सन्धिविच्छेदः क्रियताम्।

सन्धिविच्छेद करो।

सर्वोन्नतेनोर्वाम्।

विभाग : ख

विभाग : ख

(घ) का नाम यतिः?

यति काके बले?

(ङ) को वर्णः गुरुर्भवेत्?

कोन वर्ण गुरु हवे?

(च) शिखरिणी — इति छन्दसः किं लक्षणम्?

शिखरिणी छन्दसः लक्षणं किम्?

(छ) 'अर्थो हि कन्या परकीय एव' — इत्यस्य छन्दोनिर्णयः कार्यः।

'अर्थो हि कन्या परकीय एव'— এই অংশের ছন্দ নির্ণয় করো।

AH-II/Sanskrit-203GE-2/19

B.A. 2nd Semester (Honours) Examination, 2019**SANSKRIT****Paper : 203GE-2****(Poetry & Chanda)****Course ID : 20918****Time: 2 Hours****Full Marks: 40***The figures in the margin indicate full marks.**Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

विभाग : क

বিভাগ : ক

1. यथेच्छम् एकस्य सप्रसङ्गव्याख्या संस्कृतेन देवनागरलिप्या च लेख्या। 5×1=5
 प्रसङ्ग उल्लेखपूर्वक सरलसंस्कृते ओ देवनागरी लिपिते ये कोनो एकटिर व्याख्या करो।
 (क) शैशवेऽ भ्यस्तविद्यानां यौवने विषयैषिणाम्।
 वार्धक्ये मुनिवृत्तीनां योगेनान्ते तनुत्यजाम्॥
 (ख) प्रजानां विनयाधानाद्भ्रक्षणान्द्वरणादपि।
 स पिता पितरस्तासां केवलं जन्महेतवः॥
2. यथेच्छम् एकस्य संस्कृतेन देवनागरलिप्या च भावसम्प्रसारणं कार्यम्। 5×1=5
 सरलसंस्कृते ओ देवनागरी लिपिते ये कोनो एकटिर भावसम्प्रसारण करो।
 (क) फलानुमेयाः प्रारम्भाः संस्काराः प्राक्तना इव।
 (ख) सन्ततिः शुद्धवंश्या हि परत्रेह च शर्मणे।
3. यथेच्छम् एकः प्रश्नः समाधेयः। 10×1=10
 ये कोनो एकटि प्रश्नेर उत्तर दाओ।
 (क) रघुवंशम् इति महाकाव्यस्य प्रथमसर्गस्य विषयवस्तु संक्षेपेण लिख्यताम्।
 'रघुवंशम्' महाकाव्येर प्रथमसर्गेर विषयवस्तु संक्षेपे लेखो।
 (ख) दिलीपसुदक्षिणयोः वशिष्ठाश्रमागमने को हेतुः? तयोरनपत्यतायाः किं कारणम्? केनोपायेन तत्कारणं निवारितम्?
 दिलीप ओ सुदाक्षिणार वशिष्ठाश्रमे आगमनेर कारण की? तौदेर निःसन्तान हओयार कारण की? कीभावे ता
 निर्वारित हयेछिल?

- (ग) 'मत्प्रसूतिमनाराध्य प्रजेति त्वां शशाप सा'—सा इति शब्देन का बोध्यते? अभिशापस्य किं कारणम्? शापमुक्तेः उपाय आलोच्यताम्।
 'मत्प्रसूतिमनाराध्य प्रजेति त्वां शशाप सा'—सा शब्देन द्वारा कान्के बोधानो ह्येच्छे? अभिशापेर कारण की? शापमुक्तिर उपाय आलोचना करे।

विभाग : ख

विभाग : ख

4. अधोनिर्दिष्टेषु द्वयोः छन्दसोः सोदाहरणं लक्षण-व्याख्या करणीया। 5×2=10
 ये कोनो दूटि छन्देर उदाहरणसह व्याख्या करे।
 (क) शालिनी
 (ख) भुजङ्गप्रयातम्
 (ग) इन्द्रवज्रा
5. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नेषु क-विभागतः न्यूनतया एकं, ख-विभागतश्च न्यूनतया द्वयं गृहीत्वा साकल्येन पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः। 2×5=10
 निम्नलिखित प्रश्नগুলির মধ্যে ক-বিভাগ থেকে কমপক্ষে একটি খ-বিভাগ থেকে কমপক্ষে দুটি নিয়ে মোট পাঁচটি প্রশ্নের উত্তর দাও।

विभाग : क

विभाग : क

- (क) 'रघुवंशम्' इति महाकाव्यस्य रचयिता कः? अस्मिन् महाकाव्ये कति सर्गाः सन्ति?
 'रघुवंशम्' महाकाव्येर रचयिता के? এই महाकाব্যটি কয়টি সর্গে রচিত?
 (ख) रघुवंशमहाकाव्यस्य मङ्गलाचरणपद्ये कयोः स्तुतिर्विहिता?
 रघुवंशम् महाकाव्येर मङ्गलाचरणपद्ये कार कार स्तुति करा ह्येच्छे?
 (ग) दिलीपस्य भार्यायाः नाम किम्? सा कस्मिन् वंशे अजायत?
 दिलीपेर पत्नीर नाम की? তিনি কোন বংশে জন্মগ্রহণ করেছিলেন?
 (घ) 'ज्ञाने मौनं क्षमा शक्तौ त्यागे श्लाघाविपर्ययः'—इति कस्मिन् प्रसङ्गे उक्तम्? किमस्य तात्पर्यम्?
 'জ্ঞানে মৌনং ক্ষমা শক্তৌ ত্যাগে শ্লাঘাবিপর্যয়ঃ'—এটি কোন প্রসঙ্গে বলা হয়েছে? এর তাৎপর্য কী?

विभाग : ख

विभाग : ख

- (ङ) छन्दोमञ्जरीमनुसृत्य कति गणाः सन्ति? के च ते?
छन्दोमञ्जरी अनुसारे कटि गण आछे ओ की की?
- (च) छन्दोमञ्जरीमनुसृत्य तोटकच्छन्दसः लक्षणं निरूप्यताम्।
छन्दोमञ्जरी अनुसरणे तोटक छन्देर लक्षण निरूपण करो।
- (छ) का नाम यतिः?
यति काके बले?
- (ज) प्रवर्ततां प्रकृतिहिताय पार्थिवः — इत्यस्य छन्दोनिर्णयः कार्यः।
प्रवर्ततां प्रकृतिहिताय पार्थिवः — एहि श्लोकांशेर छन्दोनिर्णय करो।
-

ACSHP/204/AECC-2/19

B.A. 2nd Semester (Programme) Examination, 2019**SANSKRIT**

Subject Code : 20910

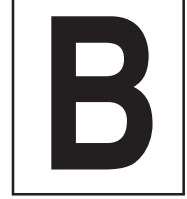
Course Code : ACSHP/204/AECC-2

Course Title : MIL COMMUNICATION

TEST BOOKLET SERIES

Full Marks: 40

Time : 45 Minutes

Each question carries one mark.

1. सर्वविदां समाजे विभूषणं मौनमपण्डितानाम् -
रेखाङ्कितपदे षष्ठी कथम्?

- (A) निर्धारणे
- (B) शेषे
- (C) अनादरे
- (D) कर्मणि

2. भर्तृहरिमते कश्च मनुष्यः साक्षात् पशुः?

- (A) पुच्छविषाणहीनः
- (B) साहित्यसङ्गीतकलाविहीनः
- (C) अर्थहीनः
- (D) विद्याहीनः

3. ग्रन्थादाकृष्य लिख्यते - रेखाङ्कितपदस्य व्युत्पत्तिः

- (A) आ- $\sqrt{\text{कृष्}} + \text{ण्यत्}$
- (B) आ - $\sqrt{\text{कृष्}} + \text{यत्}$
- (C) आ - $\sqrt{\text{कृष्}} + \text{ल्यप्}$
- (D) आ - कृष्य

4. मार्जारस्य हि दोषेण हतः कः?

- (A) लघुपतनकः
- (B) सुबुद्धिः
- (C) जरद्गवः
- (D) चित्रग्रीवः

5. शृगालात् पाशबद्धः मृगः केन रक्षितः?

- (A) मूषिकेण
- (B) काकेन
- (C) कपोतेन
- (D) व्याधेन

6. विवेकभ्रष्टानां भवति विनिपातः _____ ।

- (A) दशमुखः
- (B) शतमुखः
- (C) सहस्रमुखः
- (D) शतसहस्रमुखः

7. शिरःशार्वा स्वर्गात् पतति - रेखाङ्कितपदे पञ्चमी कथम्?

- (A) हेतौ
- (B) अपादाने
- (C) करणे
- (D) अपेक्षार्थे

8. _____ परं दैवतम्।

- (A) धनम्
- (B) गुरुः
- (C) विद्या
- (D) ज्ञानम्

9. सर्वद्रव्येषु विद्यैव द्रव्यमाहुरनुत्तमम् - रेखाङ्कितपदे सप्तमी

- (A) अवच्छेदे
- (B) निर्धारणे
- (C) भावे
- (D) निमित्तार्थे

10. कल्पान्तेष्वपि न प्रयाति

- (A) धनम्
- (B) शरीरम्
- (C) भूषणम्
- (D) विद्या

11. इत्याकर्ण्यात्मनः - इत्यस्य सन्धिविच्छेदः

- (A) इत्य + आकर्ण्यात्मनः
- (B) इति + आकर्ण्यात्मनः
- (C) इति + आकर्ण्य + आत्मनः
- (D) इत्य + आकर्ण्य + आत्मनः

12. उद्योगिनं पुरुषसिंहमुपैति लक्ष्मीः - रेखाङ्कितपदे समासः

- (A) मध्यपदलोपीकर्मधारयः
- (B) उपमितकर्मधारयः
- (C) उपमानकर्मधारयः
- (D) रूपककर्मधारयः

13. लक्ष्मीः कान् न संरुणद्धि?

- (A) अज्ञान्
- (B) मूर्खान्
- (C) खलान्
- (D) पण्डितान्

14. चम्पकवती नामारण्यानी अस्ति

- (A) उज्जयिन्याम्
- (B) मगधदेशे
- (C) चम्पकदेशे
- (D) पाटलिपुत्रे

15. धर्मेण हीनाः पशुभिः समानाः - रेखाङ्कितपदे तृतीया

- (A) हेतौ
- (B) हीनार्थे
- (C) समानार्थे
- (D) करणे

16. नागेन्द्रो निशितादशेन - इत्यत्र रेखाङ्कितपदस्य सन्धिविच्छेदः कार्यः।

- (A) नाग + इन्द्रः
- (B) नागे + इन्द्रः
- (C) नागा + इन्द्रः
- (D) नाग + एन्द्रः

17. पापस्य कारणं किम्?

- (A) कामः
- (B) क्रोधः
- (C) लोभः
- (D) मोहः

18. हंसस्य हन्ति नितरां कुपितो विधाता - रेखाङ्कितपदस्य व्युत्पत्तिः

- (A) $\sqrt{\text{कुप्}} + \text{क्तिन्}$
- (B) $\sqrt{\text{कुप्}} + \text{इत}$
- (C) $\sqrt{\text{कुप्}} + \text{क्त}$
- (D) $\sqrt{\text{कुप्}} + \text{त}$

19. यशः काये जरामरणजम् - रेखाङ्कितपदे कः समासः?

- (A) रूपक कर्मधारयः
- (B) उपमित कर्मधारयः
- (C) उपमान कर्मधारयः
- (D) बहुव्रीहिः

20. कपोतानां मित्रं कः?

- (A) लघुपतनकः
- (B) हिरण्यकः
- (C) चित्रग्रीवः
- (D) सुबुद्धिः

21. न हि गणयति क्षुद्रो जन्तुः परिग्रहफल्गुताम्।
- श्लोकांशस्य अन्वयः
(A) परिग्रहफल्गुतां न हि गणयति क्षुद्रो जन्तुः।
(B) क्षुद्रो जन्तुः परिग्रहफल्गुतां न हि गणयति।
(C) जन्तुः क्षुद्रो न हि गणयति परिग्रहफल्गुताम्।
(D) जन्तुः क्षुद्रो परिग्रहफल्गुतां न हि गणयति।

22. एकः चन्द्रः तमो हन्ति। — अस्य वाक्यस्य वाच्यपरिवर्तनम्—

- (A) एकेन चन्द्रेण तमो हन्त्यते।
(B) एकेन चन्द्रेण तमो हन्त्यते।
(C) एकेन चन्द्रेण तमं हन्त्यते।
(D) एकः चन्द्रः तमो हन्त्यते।

23. प्राप्नोति वृद्धिं पराम् - रेखाङ्कितपदस्य व्युत्पत्तिः

- (A) $\sqrt{\text{वृत्}} + \text{क्ति}$
(B) $\sqrt{\text{वृध्}} + \text{क्तिन्}$
(C) $\sqrt{\text{वृद्}} + \text{क्तिन्}$
(D) $\sqrt{\text{वृ}} + \text{द्धि}$

24. चिन्ताविघ्नोऽयमगदः - इत्यस्य सन्धिविच्छेदः

- (A) चिन्ताविघ्नो + अयमगदः
(B) चिन्ताविघ्नो + अयम् + अगदः
(C) चिन्ताविघ्नः + अयम् + अगदः
(D) चिन्ताविघ्नः + अयमगदः

25. ब्रह्मापि कं नरं न रञ्जयति?

- (A) अज्ञम्
(B) विशेषज्ञम्
(C) ज्ञानलवदुर्विदग्धम्
(D) मूर्खम्

26. सर्वस्य लोचनं शास्त्रम्- रेखाङ्कितपदस्य व्युत्पत्तिः

- (A) $\sqrt{\text{शास्}} + \text{स्त्रन्}$
(B) $\sqrt{\text{शास्}} + \text{ष्ट्रन्}$
(C) $\sqrt{\text{शास}} + \text{त्रन्}$
(D) $\sqrt{\text{शाम}} + \text{ट्रन्}$

27. अनभ्यासे विद्या किं भवति?

- (A) मधुरम्
(B) लवणम्
(C) अमृतम्
(D) विषम्

28. माधुर्यं मधुविन्दुना रचयितुं क्षाराम्बुधेरीहते-रेखाङ्कितपदे तृतीया कथम्?

- (A) अनुक्तकर्तारि
(B) करणे
(C) हेतौ
(D) उक्तकर्तारि

29. पण्डितः परदारेषु _____ पश्यति।

- (A) कन्यावत्
(B) भगिनीवत्
(C) मातृवत्
(D) आत्मवत्

30. सुखतरमाराध्यते विशेषज्ञः - रेखाङ्कितपदे समासः

- (A) अव्ययीभावः
(B) बहुव्रीहिः
(C) उपपदतत्पुरुषः
(D) द्वन्द्वः

31. अजातमृतमूर्खाणाम् - इत्यस्य समासः

- (A) अव्ययीभावः
- (B) द्वन्द्वः
- (C) कर्मधारयः
- (D) तत्पुरुषः

32. साप्यन्यमिच्छति - इत्यस्य सन्धिविच्छेदः

- (A) सापि + अन्यमिच्छति
- (B) सा + अपि + अन्यमिच्छति
- (C) साप्यन्यम् + इच्छति
- (D) साप्यन्य + मिच्छति

33. मनुष्याणां सततं भूषणं किम्?

- (A) केयूरः
- (B) हारः
- (C) विलेपनम्
- (D) वाक्

34. गृहीत इव केशेषु मृत्युना धर्ममाचरेत् - इत्यस्य अन्वयः

- (A) केशेषु गृहीत इव मृत्युना धर्ममाचरेत्।
- (B) मृत्युना केशेषु गृहीत इव धर्ममाचरेत्।
- (C) गृहीतः केशेषु इव मृत्युना धर्ममाचरेत्।
- (D) गृहीतः केशेषु इव धर्ममाचरेत् मृत्युना।

35. शोकस्थानानां कति मूढमाविशन्ति?

- (A) शतानि
- (B) सहस्राणि
- (C) शतसहस्राणि
- (D) दशसहस्राणि

36. स्वानुभूत्येकमानाय नमः - रेखाङ्कितपदे चतुर्थीकथम्?

- (A) तादर्थ्ये चतुर्थी
- (B) कर्मकारके चतुर्थी
- (C) सम्प्रदानकारके चतुर्थी
- (D) नमः शब्दयोगे चतुर्थी

37. गोदावरीतीरे शाल्मलीतरौ कः निवसति?

- (A) चित्रग्रीवः
- (B) लघुपतनकः
- (C) हिरण्यकः
- (D) व्याधः

38. वैदग्ध्यकीर्तिमपहर्तुं कः न समर्थः?

- (A) चौरः
- (B) विधाता
- (C) खलः
- (D) राजा

39. किमर्थं धनं रक्षेत्?

- (A) सम्मानार्थम्
- (B) मानार्थम्
- (C) भोजनार्थम्
- (D) आपदर्थम्

40. केऽर्थं विनापि ईश्वराः?

- (A) निर्धनाः
- (B) धनिनः
- (C) कुपरीक्षकाः
- (D) कवयः

ACSHP/204/AECC-2/19

B.A. 2nd Semester (Programme) Examination, 2019**SANSKRIT**

Subject Code : 20910

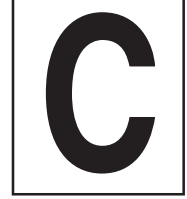
Course Code : ACSHP/204/AECC-2

Course Title : MIL COMMUNICATION

TEST BOOKLET SERIES

Full Marks: 40

Time : 45 Minutes

Each question carries one mark.

1. मनुष्याणां सततं भूषणं किम्?

- (A) केयूरः
- (B) हारः
- (C) विलोपनम्
- (D) वाक्

2. सुखतरमाराध्यते विशेषज्ञः - रेखाङ्कितपदे समासः

- (A) अव्ययीभावः
- (B) बहुव्रीहिः
- (C) उपपदतत्पुरुषः
- (D) द्वन्द्वः

3. शृगालात् पाशबद्धः मृगः केन रक्षितः?

- (A) मूषिकेण
- (B) काकेन
- (C) कपोतेन
- (D) व्याधेन

4. चम्पकवती नामारण्यानी अस्ति

- (A) उज्जयिन्याम्
- (B) मगधदेशे
- (C) चम्पकदेशे
- (D) पाटलिपुत्रे

5. चिन्ताविघ्नोज्यमगदः - इत्यस्य सन्धिविच्छेदः

- (A) चिन्ताविघ्नो + अयमगदः
- (B) चिन्ताविघ्नो + अयम् + अगदः
- (C) चिन्ताविघ्नः + अयम् + अगदः
- (D) चिन्ताविघ्नः + अयमगदः

6. सर्वद्रव्येषु विद्यैव द्रव्यमाहुरनुत्तमम् - रेखाङ्कितपदे सप्तमी

- (A) अवच्छेदे
- (B) निर्धारणे
- (C) भावे
- (D) निमित्तार्थे

7. पापस्य कारणं किम्?

- (A) कामः
- (B) क्रोधः
- (C) लोभः
- (D) मोहः

8. अजातमृतमूर्खाणाम् - इत्यस्य समासः

- (A) अव्ययीभावः
- (B) द्वन्द्वः
- (C) कर्मधारयः
- (D) तत्पुरुषः

9. _____ परं दैवतम्।
 (A) धनम्
 (B) गुरुः
 (C) विद्या
 (D) ज्ञानम्
10. शोकस्थानानां कति मूढमाविशन्ति?
 (A) शतानि
 (B) सहस्राणि
 (C) शतसहस्राणि
 (D) दशसहस्राणि
11. एकः चन्द्रः तमो हन्ति। — अस्य वाक्यस्य वाच्यपरिवर्तनम्—
 (A) एकेन चन्द्रेण तमो हन्त्यते।
 (B) एकेन चन्द्रेण तमो हन्त्यते।
 (C) एकेन चन्द्रेण तमं हन्त्यते।
 (D) एकः चन्द्रः तमो हन्त्यते।
12. केऽर्थं विनापि ईश्वराः?
 (A) निर्धनाः
 (B) धनिनः
 (C) कुपरीक्षकाः
 (D) कवयः
13. यशः काये जरामरणजम् – रेखाङ्कितपदे कः समासः?
 (A) रूपक कर्मधारयः
 (B) उपमित कर्मधारयः
 (C) उपमान कर्मधारयः
 (D) बहुव्रीहिः
14. वैदग्ध्यकीर्तिमपहर्तुं कः न समर्थः?
 (A) चौरः
 (B) विधाता
 (C) खलः
 (D) राजा
15. विवेकभ्रष्टानां भवति विनिपातः _____।
 (A) दशमुखः
 (B) शतमुखः
 (C) सहस्रमुखः
 (D) शतसहस्रमुखः
16. उद्योगिनं पुरुषसिंहमुपैति लक्ष्मीः – रेखाङ्कितपदे समासः
 (A) मध्यपदलोपीकर्मधारयः
 (B) उपमितकर्मधारयः
 (C) उपमानकर्मधारयः
 (D) रूपककर्मधारयः
17. कल्पान्तेष्वपि न प्रयाति
 (A) धनम्
 (B) शरीरम्
 (C) भूषणम्
 (D) विद्या
18. न हि गणयति क्षुद्रो जन्तुः परिग्रहफल्गुताम्।
 – श्लोकांशस्य अन्वयः
 (A) परिग्रहफल्गुतां न हि गणयति क्षुद्रो जन्तुः।
 (B) क्षुद्रो जन्तुः परिग्रहफल्गुतां न हि गणयति।
 (C) जन्तुः क्षुद्रो न हि गणयति परिग्रहफल्गुताम्।
 (D) जन्तुः क्षुद्रो परिग्रहफल्गुतां न हि गणयति।
19. इत्याकर्ण्यत्मनः – इत्यस्य सन्धिविच्छेदः
 (A) इत्य + आकर्ण्यत्मनः
 (B) इति + आकर्ण्यत्मनः
 (C) इति + आकर्ण्य + आत्मनः
 (D) इत्य + आकर्ण्य + आत्मनः
20. गृहीत इव केशेषु मृत्युना धर्ममाचरेत् – इत्यस्य अन्वयः
 (A) केशेषु गृहीत इव मृत्युना धर्ममाचरेत्।
 (B) मृत्युना केशेषु गृहीत इव धर्ममाचरेत्।
 (C) गृहीतः केशेषु इव मृत्युना धर्ममाचरेत्।
 (D) गृहीतः केशेषु इव धर्ममाचरेत् मृत्युना।

21. सर्वविदां समाजे विभूषणं मौनमपण्डितानाम् -
रेखाङ्कितपदे षष्ठी कथम्?

- (A) निर्धारणे
- (B) शेषे
- (C) अनादरे
- (D) कर्मणि

22. लक्ष्मीः कान् न संरुणद्धि?

- (A) अज्ञान्
- (B) मूर्खान्
- (C) खलान्
- (D) पण्डितान्

23. कपोतानां मित्रं कः?

- (A) लघुपतनकः
- (B) हिरण्यकः
- (C) चित्रग्रीवः
- (D) सुबुद्धिः

24. स्वानुभूत्येकमानाय नमः - रेखाङ्कितपदे चतुर्थीकथम्?

- (A) तादर्थ्ये चतुर्थी
- (B) कर्मकारके चतुर्थी
- (C) सम्प्रदानकारके चतुर्थी
- (D) नमः शब्दयोगे चतुर्थी

25. भर्तृहरिमते कश्च मनुष्यः साक्षात् पशुः?

- (A) पुच्छविषाणहीनः
- (B) साहित्यसङ्गीतकलाविहीनः
- (C) अर्थहीनः
- (D) विद्याहीनः

26. पण्डितः परदारेषु _____ पश्यति।

- (A) कन्यावत्
- (B) भगिनीवत्
- (C) मातृवत्
- (D) आत्मवत्

27. साप्यन्यमिच्छति - इत्यस्य सन्धिविच्छेदः

- (A) सापि + अन्यमिच्छति
- (B) सा + अपि + अन्यमिच्छति
- (C) साप्यन्यम् + इच्छति
- (D) साप्यन्य + मिच्छति

28. सर्वस्य लोचनं शास्त्रम्- रेखाङ्कितपदस्य व्युत्पत्तिः

- (A) √शास् + खन्
- (B) √शास् + ष्ट्रन्
- (C) √शास + त्रन्
- (D) √शाम + ट्रन्

29. किमर्थं धनं रक्षेत्?

- (A) सम्मानार्थम्
- (B) मानार्थम्
- (C) भोजनार्थम्
- (D) आपदर्थम्

30. धर्मेण हीनाः पशुभिः समानाः - रेखाङ्कितपदे तृतीया

- (A) हेतौ
- (B) हीनार्थे
- (C) समानार्थे
- (D) करणे

31. ब्रह्मापि कं नरं न रञ्जयति?

- (A) अज्ञम्
- (B) विशेषज्ञम्
- (C) ज्ञानलवदुर्विदग्धम्
- (D) मूर्खम्

32. शिरःशार्वं स्वर्गात् पतति - रेखाङ्कितपदे पञ्चमी कथम्?

- (A) हेतौ
- (B) अपादाने
- (C) करणे
- (D) अपेक्षार्थे

33. प्राप्नोति वृद्धिं पराम् - रेखाङ्कितपदस्य व्युत्पत्तिः

- (A) $\sqrt{वृत्} + क्ति$
- (B) $\sqrt{वृध्} + क्तिन्$
- (C) $\sqrt{वृद्} + क्तिन्$
- (D) $\sqrt{वृ} + द्वि$

34. गोदावरीतीरे शाल्मलीतरौ कः निवसति?

- (A) चित्रग्रीवः
- (B) लघुपतनकः
- (C) हिरण्यकः
- (D) व्याधः

35. मार्जारस्य हि दोषेण हतः कः?

- (A) लघुपतनकः
- (B) सुबुद्धिः
- (C) जरद्गवः
- (D) चित्रग्रीवः

36. माधुर्यं मधुविन्दुना रचयितुं क्षाराम्बुधेरीहते-रेखाङ्कितपदे तृतीया कथम्?

- (A) अनुक्तकर्तारि
- (B) करणे
- (C) हेतौ
- (D) उक्तकर्तारि

37. हंसस्य हन्ति नितरां कुपितो विधाता - रेखाङ्कितपदस्य व्युत्पत्तिः

- (A) $\sqrt{कुप्} + क्तिन्$
- (B) $\sqrt{कुप्} + इत्$
- (C) $\sqrt{कुप्} + क्त$
- (D) $\sqrt{कुप्} + त$

38. ग्रन्थादाकृष्य लिख्यते - रेखाङ्कितपदस्य व्युत्पत्तिः

- (A) आ- $\sqrt{कृष्} + ण्यत्$
- (B) आ - $\sqrt{कृष्} + यत्$
- (C) आ - $\sqrt{कृष्} + ल्यप्$
- (D) आ - कृष्य

39. अनभ्यासे विद्या किं भवति?

- (A) मधुरम्
- (B) लवणम्
- (C) अमृतम्
- (D) विषम्

40. नागेन्द्रो निशितादशेन - इत्यत्र रेखाङ्कितपदस्य सन्धिविच्छेदः कार्यः।

- (A) नाग + इन्द्रः
- (B) नागे + इन्द्रः
- (C) नागा + इन्द्रः
- (D) नाग + एन्द्रः

ACSHP/204/AECC-2/19

B.A. 2nd Semester (Programme) Examination, 2019**SANSKRIT**

Subject Code : 20910

Course Code : ACSHP/204/AECC-2

Course Title : MIL COMMUNICATION

TEST BOOKLET SERIES

Full Marks: 40

Time : 45 Minutes

Each question carries one mark.

1. सर्वविदां समाजे विभूषणं मौनमपण्डितानाम् -
रेखाङ्कितपदे षष्ठी कथम्?

- (A) निर्धारणे
- (B) शेषे
- (C) अनादरे
- (D) कर्मणि

2. साप्यन्यमिच्छति - इत्यस्य सन्धिविच्छेदः

- (A) सापि + अन्यमिच्छति
- (B) सा + अपि + अन्यमिच्छति
- (C) साप्यन्यम् + इच्छति
- (D) साप्यन्य + मिच्छति

3. भर्तृहरिमते कश्च मनुष्यः साक्षात् पशुः?

- (A) पुच्छविषाणहीनः
- (B) साहित्यसङ्गीतकलाविहीनः
- (C) अर्थहीनः
- (D) विद्याहीनः

4. सर्वद्रव्येषु विद्यैव द्रव्यमाहुरनुत्तमम् - रेखाङ्कितपदे
सप्तमी

- (A) अवच्छेदे
- (B) निर्धारणे
- (C) भावे
- (D) निमित्तार्थे

5. पापस्य कारणं किम्?

- (A) कामः
- (B) क्रोधः
- (C) लोभः
- (D) मोहः

6. इत्याकर्ण्यत्मनः - इत्यस्य सन्धिविच्छेदः

- (A) इत्य + आकर्ण्यत्मनः
- (B) इति + आकर्ण्यत्मनः
- (C) इति + आकर्ण्य + आत्मनः
- (D) इत्य + आकर्ण्य + आत्मनः

7. कल्पान्तेष्वपि न प्रयाति

- (A) धनम्
- (B) शरीरम्
- (C) भूषणम्
- (D) विद्या

8. _____ परं दैवतम्।

- (A) धनम्
- (B) गुरुः
- (C) विद्या
- (D) ज्ञानम्

9. गोदावरीतीरे शाल्मलीतरौ कः निवसति?
 (A) चित्रग्रीवः
 (B) लघुपतनकः
 (C) हिरण्यकः
 (D) व्याधः
10. धर्मेण हीनाः पशुभिः समानाः - रेखाङ्कितपदे तृतीया
 (A) हेतौ
 (B) हीनार्थे
 (C) समानार्थे
 (D) करणे
11. किमर्थं धनं रक्षेत्?
 (A) सम्मानार्थम्
 (B) मानार्थम्
 (C) भोजनार्थम्
 (D) आपदर्थम्
12. मार्जारस्य हि दोषेण हतः कः?
 (A) लघुपतनकः
 (B) सुबुद्धिः
 (C) जरद्गवः
 (D) चित्रग्रीवः
13. स्वानुभूत्येकमानाय नमः - रेखाङ्कितपदे चतुर्थीकथम्?
 (A) तादर्थ्ये चतुर्थी
 (B) कर्मकारके चतुर्थी
 (C) सम्प्रदानकारके चतुर्थी
 (D) नमः शब्दयोगे चतुर्थी
14. पण्डितः परदारेषु _____ पश्यति।
 (A) कन्यावत्
 (B) भगिनीवत्
 (C) मातृवत्
 (D) आत्मवत्
15. यशः काये जरामरणजम् - रेखाङ्कितपदे कः समासः?
 (A) रूपक कर्मधारयः
 (B) उपमित कर्मधारयः
 (C) उपमान कर्मधारयः
 (D) बहुव्रीहिः
16. केऽर्थं विनापि ईश्वराः?
 (A) निर्धनाः
 (B) धनिनः
 (C) कुपरीक्षकाः
 (D) कवयः
17. गृहीत इव केशेषु मृत्युना धर्ममाचरेत् - इत्यस्य अन्वयः
 (A) केशेषु गृहीत इव मृत्युना धर्ममाचरेत्।
 (B) मृत्युना केशेषु गृहीत इव धर्ममाचरेत्।
 (C) गृहीतः केशेषु इव मृत्युना धर्ममाचरेत्।
 (D) गृहीतः केशेषु इव धर्ममाचरेत् मृत्युना।
18. अजातमृतमूर्खाणाम् - इत्यस्य समासः
 (A) अव्ययीभावः
 (B) द्वन्द्वः
 (C) कर्मधारयः
 (D) तत्पुरुषः
19. चिन्ताविघ्नोऽयमगदः - इत्यस्य सन्धिविच्छेदः
 (A) चिन्ताविघ्नो + अयमगदः
 (B) चिन्ताविघ्नो + अयम् + अगदः
 (C) चिन्ताविघ्नः + अयम् + अगदः
 (D) चिन्ताविघ्नः + अयमगदः
20. शोकस्थानानां कति मूढमाविशन्ति?
 (A) शतानि
 (B) सहस्राणि
 (C) शतसहस्राणि
 (D) दशसहस्राणि

21. माधुर्यं मधुविन्दुना रचयितुं क्षाराम्बुधेरीहते-रेखाङ्कितपदे तृतीया कथम्?

- (A) अनुक्तकर्तरि
- (B) करणे
- (C) हेतौ
- (D) उक्तकर्तरि

22. मनुष्याणां सततं भूषणं किम्?

- (A) केयूरः
- (B) हारः
- (C) विलेपनम्
- (D) वाक्

23. विवेकभ्रष्ट्यानां भवति विनिपातः _____ ।

- (A) दशमुखः
- (B) शतमुखः
- (C) सहस्रमुखः
- (D) शतसहस्रमुखः

24. एकः चन्द्रः तमो हन्ति। — अस्य वाक्यस्य वाच्यपरिवर्तनम्-

- (A) एकेन चन्द्रेण तमो हन्त्यते।
- (B) एकेन चन्द्रेण तमो हन्यते।
- (C) एकेन चन्द्रेण तमं हन्यते।
- (D) एकः चन्द्रः तमो हन्यते।

25. अनभ्यासे विद्या किं भवति?

- (A) मधुरम्
- (B) लवणम्
- (C) अमृतम्
- (D) विषम्

26. सर्वस्य लोचनं शास्त्रम्- रेखाङ्कितपदस्य व्युत्पत्तिः

- (A) $\sqrt{\text{शास्}} + \text{स्त्रन्}$
- (B) $\sqrt{\text{शास्}} + \text{ष्ट्रन्}$
- (C) $\sqrt{\text{शास}} + \text{त्रन्}$
- (D) $\sqrt{\text{शाम}} + \text{ट्रन्}$

27. चम्पकवती नामारण्यानी अस्ति

- (A) उज्जयिन्याम्
- (B) मगधदेशे
- (C) चम्पकदेशे
- (D) पाटलिपुत्रे

28. ब्रह्मापि कं नरं न रञ्जयति?

- (A) अज्ञम्
- (B) विशेषज्ञम्
- (C) ज्ञानलवदुर्विदग्धम्
- (D) मूर्खम्

29. लक्ष्मीः कान् न संरुणद्धि?

- (A) अज्ञान्
- (B) मूर्खान्
- (C) खलान्
- (D) पण्डितान्

30. वैदग्ध्यकीर्तिमपहर्तुं कः न समर्थः?

- (A) चौरः
- (B) विधाता
- (C) खलः
- (D) राजा

31. कपोतानां मित्रं कः?
 (A) लघुपतनकः
 (B) हिरण्यकः
 (C) चित्रग्रीवः
 (D) सुबुद्धिः
32. न हि गणयति क्षुद्रो जन्तुः परिग्रहफल्गुताम्।
 - श्लोकांशस्य अन्वयः
 (A) परिग्रहफल्गुतां न हि गणयति क्षुद्रो जन्तुः।
 (B) क्षुद्रो जन्तुः परिग्रहफल्गुतां न हि गणयति।
 (C) जन्तुः क्षुद्रो न हि गणयति परिग्रहफल्गुताम्।
 (D) जन्तुः क्षुद्रो परिग्रहफल्गुतां न हि गणयति।
33. नागेन्द्रो निशितादशेन - इत्यत्र रेखाङ्कितपदस्य सन्धिविच्छेदः कार्यः।
 (A) नाग + इन्द्रः
 (B) नागे + इन्द्रः
 (C) नागा + इन्द्रः
 (D) नाग + एन्द्रः
34. प्राप्नोति वृद्धिं पराम् - रेखाङ्कितपदस्य व्युत्पत्तिः
 (A) $\sqrt{\text{वृत्}} + \text{क्ति}$
 (B) $\sqrt{\text{वृध्}} + \text{क्तिन्}$
 (C) $\sqrt{\text{वृद्}} + \text{क्तिन्}$
 (D) $\sqrt{\text{वृ}} + \text{द्धि}$
35. उद्योगिनं पुरुषसिंहमुपैति लक्ष्मीः - रेखाङ्कितपदे समासः
 (A) मध्यपदलोपीकर्मधारयः
 (B) उपमितकर्मधारयः
 (C) उपमानकर्मधारयः
 (D) रूपककर्मधारयः
36. ग्रन्थादाकृष्य लिख्यते - रेखाङ्कितपदस्य व्युत्पत्तिः
 (A) आ- $\sqrt{\text{कृष्}} + \text{ण्यत्}$
 (B) आ - $\sqrt{\text{कृष्}} + \text{यत्}$
 (C) आ - $\sqrt{\text{कृष्}} + \text{ल्यप्}$
 (D) आ - कृष्य
37. सुखतरमाराध्यते विशेषज्ञः - रेखाङ्कितपदे समासः
 (A) अव्ययीभावः
 (B) ब्रह्मब्रीहिः
 (C) उपपदतत्पुरुषः
 (D) द्वन्द्वः
38. हंसस्य हन्ति नितरां कुपितो विधाता - रेखाङ्कितपदस्य व्युत्पत्तिः
 (A) $\sqrt{\text{कुप्}} + \text{क्तिन्}$
 (B) $\sqrt{\text{कुप्}} + \text{इत्}$
 (C) $\sqrt{\text{कुप्}} + \text{क्त}$
 (D) $\sqrt{\text{कुप्}} + \text{त}$
39. शिरःशार्वं स्वर्गात् पतति - रेखाङ्कितपदे पञ्चमी कथम्?
 (A) हेतौ
 (B) अपादाने
 (C) करणे
 (D) अपेक्षार्थे
40. शृगालात् पाशबद्धः मृगः केन रक्षितः?
 (A) मूषिकेण
 (B) काकेन
 (C) कपोतेन
 (D) व्याधेन

AP/Sanskrit-405/SEC-2/19

B.A. 4th Semester (Programme) Examination, 2019**SANSKRIT****Paper : 405 SEC-2****(Spoken Sanskrit & Writing Enhancement in Sanskrit)****Course ID : 40910****Time: 2 Hours****Full Marks: 40***The figures in the margin indicate full marks.**Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.***1. यथानिर्देशम् एकः समाधेयः।****10****A. निम्नप्रदत्तेषु पञ्चानां परिनिष्ठितरूपं लिखित्वा तेन वाक्यं रचनीयम्।**

(क) ज्ञान + मतुप्,	(ख) खाद् + तुमुन्,
(ग) गम् + शतृ,	(घ) पठ् + क्त्वा,
(ङ) प्र-नम् + ल्यप्,	(च) गै + क्त,
(छ) दा + तुमुन्,	

B. पञ्चानां परिनिष्ठितरूपं लिखित्वा तैः वाक्यानि रचनीयानि।

(क) कृ + क्त्वा,	(ख) आ + गम् + ल्यप्,
(ग) ग्रह् + क्त,	(घ) सेव् + शानच्,
(ङ) जि + तव्य,	(च) शक्ति + मतुप्,
(छ) दा + क्वत्तु,	

C. पञ्चभिः अव्ययैः वाक्यरचनं कार्यम्।

(क) यदा	(ख) तदा	(ग) सदा	(घ) अद्य	(ङ) परह्यः	(च) ह्यः	(छ) च

2. यथानिर्देशं चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः।**5×4=20****A. निम्नप्रदत्तेषु पञ्चाव्यययोगेन वाक्यविरचनं करणीयम्।****5**

(क) कुत्र	(ख) च	(ग) श्वः	(घ) कदा	(ङ) ह्यः	(च) अपि	(छ) यत्र

B. निम्नस्थापितेषु पञ्चानाम् अशुद्धिसंशोधनं करणीयम्।**5**

(क) स प्राते गायति।	(ख) मे मने सुखं नास्ति।
(ग) बालकाः आम्रान् खादन्ति।	(घ) नरपत्या सह गच्छति।
(ङ) ग्रामस्य निकषा नदी प्रवहति।	(च) भगवानस्य महिमा अपारा।
(छ) मातरं प्रणत्वा देशान्तरं गच्छति।	

- C.** निम्नप्रदत्तेषु पञ्चानां वाच्यपरिवर्तनं कार्यम्। 5
- (क) अहं विद्यालयं गच्छामि।
 (ख) रमण्यः गायन्ति।
 (ग) शिशवः प्रातः कन्दुकं क्रीडन्ति।
 (घ) बालकः पुस्तकं पठितवान्।
 (ङ) बालिकाः विद्यालयं गताः।
 (च) अस्माभिः पुस्तकं दीयते।
 (छ) सुन्दरः बालकः पठति।
- D.** निम्नप्रदत्तेषु पञ्च रिक्तस्थानानि पूरणीयानि। 5
- (क) नरशब्दस्य तृतीयाबहुवचने _____ भवति।
 (ख) लताशब्दस्य द्वितीयाबहुवचने _____ भवति।
 (ग) गम्धातोः लट्लकारस्य प्रथमपुरुषद्विवचने _____ भवति।
 (घ) पठ्धातोः लट्लकारस्य मध्यमपुरुषबहुवचने _____ भवति।
 (ङ) प्रतियोगे _____ विभक्तिः भवति।
 (च) हेत्वर्थे _____ विभक्तिः भवति।
 (छ) विनायोगे _____ विभक्तिः भवति।
- E.** पञ्चानां वाक्यानाम् अशुद्धिसंशोधनं क्रियताम्। 5
- (क) तव वाक्यं मम न रोचते।
 (ख) सत्यं परित्यक्त्वा मिथ्यां मा भज।
 (ग) यथाशक्तिं धर्मकर्म कुरु।
 (घ) महाराजस्य तिस्रः दाराः आसन्।
 (ङ) विद्यालयस्य अभितः उद्यानं वर्तते।
 (च) आत्मां सततं रक्षेत्।
 (छ) साधवो मरणं न विभ्यति।
- F.** पञ्चानां वाक्यानां वाच्यपरिवर्तनं विधेयम्। 5
- (क) बालकः पुस्तकं पठति।
 (ख) शिशुः हसति।
 (ग) कवयः काव्यानि रचयन्ति।
 (घ) अहम् एतत् कर्म कृतवान्।
 (ङ) पक्षिणः वृक्षे कूजन्ति।
 (च) पिता पुत्रेण सह गच्छति।
 (छ) राजा माधवाय वस्त्रं ददाति।

G. पञ्चानां रिक्तस्थानं पूरणीयम्।

5

- (क) बन्धुः _____ (माधव) रूप्यकं ददाति।
 (ख) सत्यं _____ (परि + त्यज् + ल्यप्) मिथ्या मा भज।
 (ग) मुनयः _____ (गिरि) तपस्यां कुर्वन्ति।
 (घ) _____ (भगवान्) महिमा अपारः।
 (ङ) दश छात्राः _____ (गम् + लट्)।
 (च) _____ (कवि) कालिदासः श्रेष्ठः।
 (छ) राजा _____ (प्रासाद) पश्यति।

3. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च निम्नप्रदत्तवाक्येषु पञ्चानाम् अनुवादः करणीयः।

2×5=10

- (क) बालकगुलि प्रतिदिन पढार जन्य विद्यालये याय।
 (ख) आमामेदर ग्नामे एकटि नदी आछे।
 (ग) विद्यालयेर बागाने अनेक फुल फुटेछे।
 (घ) खेलार जन्य बालकेरा माठेर दिके याछे।
 (ङ) संस्कृतभाषा जगतैर श्रेष्ठ भाषा।
 (च) आमामेदर बङ्गभूमिमे वीरेरा जन्मगहण करेछेन।
 (छ) शिक्षकरा आमामेदर पढान एवं सदुपदेश देन।

AH-IV/Sanskrit-401C-8/19

B.A. 4th Semester (Honours) Examination, 2019**SANSKRIT****Paper : 401C-8****(Critical Survey of Classical Sanskrit Literature)****Course ID : 40911****Time: 2 Hours****Full Marks: 40***The figures in the margin indicate full marks.**Candidates are required to give their answer in their own words
as far as practicable.*

1. पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः। एकस्योत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदेयम्। 2×5=10
- (क) महाकविकालिदासविरचितं महाकाव्यद्वयं किम्?
- (ख) व्याकरणशास्त्रे प्रसिद्धमुनित्रयस्य नाम लिखत।
- (ग) भर्तृहरिविरचितं शतकत्रयं किम्?
- (घ) पुराणानि कति? तेषां नामानि लिखत।
- (ङ) 'उपनिषद्'— इत्यस्य कः अर्थः? कासाञ्चन तिसृणामुपनिषदां नामानि लिखत।
- (च) वेदाः कति? तेषां नामानि लिखत।
- (छ) कविजयदेवप्रणीतस्य प्रसिद्धकाव्यस्य नाम किम्?
2. कासाञ्चन चतसृणां टीकाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदेयाः। 5×4=20
- (क) श्रीमद्भगवद्गीता
- (ख) श्रीमद्भागवतम्
- (ग) व्याकरणमहाभाष्यम्
- (घ) गीतगोविन्दम्
- (ङ) स्वप्नवासवदत्तम्
- (च) उत्तररामचरितम्

3. कश्चन एकः प्रश्नः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समाधेयः।

10×1=10

(क) महाकविकालिदासप्रणीतानां नाटकानां परिचयः संक्षेपेण प्रदेयः।

(ख) भारतीयसमाजे भारतीयसाहित्ये च रामायणस्य प्रभावः आलोच्यताम्।

(ग) संस्कृतकथासाहित्यस्य अवदानं लिख्यताम्।

_____

AH/Sanskrit-402/C-9/19

B.A. 4th Semester (Honours) Examination, 2019

SANSKRIT

Paper : 402 C-9

(History of Indian Philosophy)

Course ID : 40912

Time: 2 Hours

Full Marks: 40

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

1. एतेषु कश्चन एको देवनागरीलिप्या संस्कृतभाषया च समाधेयः। 10×1=10
  - (क) चार्वाकाणां देहात्मवादविषये वैशद्येन आलोचनीयम्।
  - (ख) सांख्यानां सत्कार्यवादविषये लघुप्रबन्धो लेख्यः।
  - (ग) वैशेषिकाणां परमाणुकारणतावादविषये आलोचना कार्या।
  - (घ) वेदान्तदर्शनमते अज्ञानस्वरूपं प्रकटनीयम्।

2. यथेच्छं चतुर्णां टीकाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च लेखनीयाः। 5×4=20
  - (क) न्यायसम्मतं प्रमाणम्
  - (ख) मीमांसादर्शनम्
  - (ग) सांख्यसम्मतं प्रकृतिस्वरूपम्
  - (घ) योगदर्शनप्रोक्तानि अष्टाङ्गानि
  - (ङ) वेदान्तदर्शनस्य अनुबन्धचतुष्टयम्
  - (च) स्याद्वादः
  - (छ) बौद्धदर्शनोक्तः अष्टाङ्गिकमार्गः

3. पञ्चानाम् उत्तराणि लेख्यानि। एकस्य प्रश्नस्य उत्तरम् अवश्यमेव संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च लेख्यम्। 2×5=10
  - (क) भारतीयदर्शनं कतिविधम्? कानि च तानि?
  - (ख) आस्तिकदर्शनं नाम किम्? केषां दर्शनानां तत्र अन्तर्भावः?
  - (ग) चार्वाकमते आत्मा कः? तन्मते कथं मुक्तिः?

- (घ) चतुर्णां बौद्धदार्शनिकानां नामनि लेख्यानि ।
(ङ) वेदान्तदर्शनमते कति प्रमाणानि? कानि च तानि?
(च) योगसूत्रस्य रचयिता कः? तद्ग्रन्थस्य भाष्यं केन रचितम्?
(छ) वैशेषिकमते कति पदार्थाः? के च ते?
(ज) सांख्यदर्शने कति तत्त्वानि सन्ति? पञ्चानां नामनि लेख्यानि ।
-

AH-IV/Sanskrit-403C-10/19

B.A. 4th Semester (Honours) Examination, 2019**SANSKRIT****Paper : 403C-10****(Linguistics and Language)****Course ID : 40913****Time: 2 Hours****Full Marks: 40***The figures in the margin indicate full marks.**Candidates are required to give their answer in their own words
as far as practicable.*

1. अधोलिखितेषु पञ्चानां प्रश्नानामुत्तरं प्रदेयम् । तेषु एकस्य प्रश्नस्योत्तरमवश्यमेव संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च लेख्यम् ।
2×5=10
  - (क) संस्कृतेन सह साक्षात् सम्बन्धान्वितं ध्वनिसूत्रं किम्?
  - (ख) इन्दो-इउरोपीयभाषायाः प्रधानं विभागद्वयमुल्लिख्यताम् ।
  - (ग) चतसृणाम् आर्येतरभाषाणां नामानि लिख्यन्ताम् ।
  - (घ) हिट्टाइटभाषायाः प्राचीनतमं निदर्शनं कुत्राविष्कृतम्? निदर्शनमिदं कया लिप्या च लिखितम्?
  - (ङ) तुलनामूलक-भाषातत्त्वस्य जनकः कः? कया कया भाषया च सह संस्कृतभाषायाः सादृश्यं दृश्यते?
  - (च) इदानीम् उपलभ्यमानयोः इन्दो-इउरोपीयभाषान्तर्गतयोः द्वयोः शाखयोः उल्लेखं कुरु ।
  - (छ) सतम्-गुच्छस्य मुख्याः भाषाः उल्लिख्यन्ताम् ।
2. अधोनिर्दिष्टेषु यथेच्छं विषयचतुष्टयमवलम्ब्य संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च टीका लेख्या ।
5×4=20
  - (क) ग्रीमनियमः
  - (ख) अपश्रुतिः
  - (ग) नोयाम् चम्स्कः
  - (घ) आवेस्ता
  - (ङ) शतम्-केन्तुम्-वर्गयोः निरूपणम्
  - (च) समीभवनं वर्णागमश्च
  - (छ) इन्दो-इउरोपीयभाषा

3. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु एकस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च लेख्यम्।

10×1=10

(क) अर्थपरिवर्तनकारणानि सविशदम् आलोच्यन्ताम्।

(ख) वैदिकसंस्कृत-लौकिकसंस्कृतयोः पार्थक्यमालोच्यताम्।

(ग) भाषाविज्ञाने यास्काचार्यस्य अवदानमालोच्यताम्।

AH-IV/Sanskrit-404GE-4/19

B.A. 4th Semester (Honours) Examination, 2019**SANSKRIT****Paper : 404GE-4****(Dharmaśāstra & Upaniṣad)****Course ID : 40914****Time: 2 Hours****Full Marks: 40***The figures in the margin indicate full marks.**Candidates are required to give their answer in their own words
as far as practicable.*

1. यथेच्छम् एकः प्रश्नः समाधेयः। 10×1=10
 ये कोनो एकटि प्रश्नेर उन्नेर दाओ।
 (क) मनुसंहितानुसारं राज्ञ उत्पत्तिविषयमाश्रित्य निबन्धो लेख्यः।
 मनुसंहितानुसारे राज्ञर उतुपत्ति विषये निबन्ध लेखो।
 (ख) मनुसंहितानुसारेण दुर्ग कतिविधम्? मनुसंहितानुसारं दुर्गम् अधिकृत्य एकः निबन्धः लेखनीयः। 1+1+8=10
 मनुसंहितानुसारे दुर्ग कय प्रकार? मनुसंहितानुसारे 'दुर्ग' अबलम्बने निबन्ध लेखो।
 (ग) ईशोपनिषदम् अवलम्ब्य आत्मनः स्वरूपम् प्रतिपाद्यताम्।
 ईशोपनिषद् अबलम्बन करे आत्मार स्वरूप प्रतिपादन करो।
2. यथाभिलषितं द्वयोः श्लोकयोः सप्रसङ्गव्याख्या संस्कृतभाषया देवनागरीलिपिम् आश्रित्य करणीया। 5×2=10
 ये कोनो दूटि श्लोकेर संस्कृतभाषाय ओ देवनागरीलिपिते सप्रसङ्ग व्याख्या करो।
 (क) अपि यत् सुकरं कर्म तदप्येकेन दुष्करम्।
 विशेषतोऽसहायेन किमु राज्यं महोदयम्॥
 (ख) यदि न प्रणयेद् राजा दण्डं दण्ड्येष्वतन्द्रितः।
 शूले मत्स्यानिवापक्ष्यन् दुर्बलान् बलवत्तराः॥
 (ग) व्यसनस्य च मृत्योश्च व्यसनं कष्टमुच्यते।
 व्यसन्यधोऽधो व्रजति स्वर्यात्यव्यसनी मृतः॥
 (घ) नास्य छिद्रं परो विद्याद् विद्याच्छिद्रं परस्य तु।
 गूहेत् कूर्म इवाङ्गानि रक्षेद्विवरमात्मनः॥

3. यथाभिलषितं द्वयोः श्लोकयोः सप्रसङ्गव्याख्या कार्या। 5×2=10
 যে কোনো দুটি শ্লোকের সপ্রসঙ্গ ব্যাখ্যা করো।
- (ক) ईशा वास्यमिदं सर्वं यत् किञ्च जगत्यां जगत्।
 तेन त्यक्तेन भुञ्जीथा मा गृधः कस्यस्विद् धनम्॥
- (ख) असूर्या नाम ते लोका अन्धेन तमसावृताः।
 तांस्ते प्रेत्याभिगच्छन्ति ये के चात्महनो जनाः॥
- (ग) अन्धं तमः प्रविशन्ति येऽविद्यामुपासते।
 ततो भूय इव ते तमो य उ विद्यायां रताः॥
- (घ) सम्भूतिञ्च विनाशञ्च यस्तद्वेदोभयं सह।
 विनाशेन मृत्युं तीर्त्वा सम्भूत्यामृतमश्नुते॥
4. अधोलिखितेषु पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः। 2×5=10
 নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে পাঁচটির উত্তর দাও।
- (ক) मनुसंहिता केन विरचिता? मनुसंहितायाः सप्तमाध्यायस्य किं नाम?
 মনুসংহিতা কে রচনা করেছেন? মনুসংহিতার সপ্তমাধ্যায়ের নাম কী?
- (ख) किं नाम षाड्गुण्यम्?
 ষাড্গুণ্য কী?
- (ग) किं नाम तौर्यत्रिकम्?
 তৌর্যত্রিক কী?
- (घ) व्यसनं कतिविधम्? किं किं च?
 ব্যসন কয় প্রকার ও কী কী?
- (ङ) 'उपनिषद्' — इत्यस्य कः अर्थः? ईशोपनिषद् केन वेदेन सम्बद्धा?
 উপনিষদ্ - শব্দের কী অর্থ? ঈশোপনিষদ্ কোন বেদের সঙ্গে সম্বন্ধ?
- (च) 'पूषन्' इति पदस्य कः अर्थः?
 'পূষন্' - এই পদের কী অর্থ?
- (छ) विद्याशब्दस्य कः अर्थः?
 বিদ্যা শব্দের কী অর্থ?

AH-IV/Sanskrit-405/SEC-2/19

B.A. 4th Semester (Honours) Examination, 2019**SANSKRIT****Paper : 405 (SEC-2)****(Spoken Sanskrit and Writing Enhancement in Sanskrit)****Course ID : 40915****Time: 2 Hours****Full Marks: 40***The figures in the margin indicate full marks.**Candidates are required to give their answer in their own words
as far as practicable.*

1. परिनिष्ठितरूपं विलिख्य वाक्यं विरच्यतां यथेच्छं पञ्चकस्य। 2×5=10
- (क) शक्तिशब्दात् मतुप्रत्यये पुलिङ्गे प्रथमैकवचने
- (ख) पठ्धातोः क्तवतुप्रत्यये पुलिङ्गे प्रथमैकवचने
- (ग) खाद्धातोः क्त्वाप्रत्यये
- (घ) सेव्धातोः शानच्प्रत्यये स्त्रीलिङ्गे प्रथमैकवचने
- (ङ) राज्ञः पुरुष इत्यस्य समासे
- (च) दिने दिने इत्यस्य समासे
- (छ) अष्टानाम् अध्यायानां समाहारः — इत्यस्य समासे
2. यथेच्छं प्रश्नचतुष्टयं समाधेयम्। 5×4=20
- (क) सविग्रहः समासः निर्णयो यथेच्छं पञ्चानां पदानाम्। 1×5=5
दुर्भिक्षम्, पीताम्बरः, पुरुषसिंहः, रामलक्ष्मणौ, पञ्चवटी, नीलपद्मम्, अधिहरि
- (ख) व्युत्पत्तिर्निर्णया निम्नोक्तेषु यथेच्छं पञ्चकस्य। 1×5=5
यवमान्, बलवान्, पठितुम्, गत्वा, करणीयम्, खादन्, गीतम्
- (ग) गृहे सरस्वतीपूजामुपलक्ष्य मित्रं प्रति आमन्त्रणपत्रमेकं लिख्यताम्।
- (घ) अवकाशलाभाय विभागाध्यक्षं प्रति आवेदनपत्रं लिख्यताम्।

(ङ) स्वतन्त्रतादिवसमुपलक्ष्य ध्वजोत्तलनसमारोहस्य सूचनां प्रदातुम् एका विज्ञप्तिः लेख्या।

(च) अधोनिर्दिष्टेषु षड्वकस्य व्युत्पत्तिः लेख्या।

कृत्वा, पठितव्यम्, गमनीयम्, धावन्, द्रष्टुम्, धूमवान्, दर्शितः

(छ) अधोलिखितस्य गद्यांशस्य सारांशो लेख्यः।

एकस्मिन् वृक्षे एकः काकः तस्य पत्न्या सह निवसति स्म। तस्यैव वृक्षस्याधः एकः कृष्णसर्पोऽपि वसति स्म। सः तयोः शावकान् खादति स्म। एतेन काकदम्पती दुःखिनौ आस्ताम्। एकदा काकः स्वमित्रस्य शृगालस्य समीपं गत्वा सर्पवृत्तान्तं सूचितवान्। शृगालोऽपि सर्पहननोपायमेकं सूचितवान्। तदनुसारं काक उड्डीय राजप्रासादं गतवान्। तत्र एकस्मिन् सरोवरे अन्तःपुरस्त्रियः स्नानरता आसन्। तासामाभरणानि सरोवरस्य सोपानेषु स्थापितानि आसन्। तेषु एकमाभरणं मुखेन गृहीत्वा काकः वनाभिमुखं गतः। राजभट्ट अपि काकमनुसरन्ति स्म। काकः तमाभरणं सर्पगृहे पातितवान्। राजभट्टः दण्डप्रहारेण तं सर्पं मारितवन्तः आभरणं च नीतवन्तः। ततः परं काकदम्पती सुखेन जीवतः स्म।

3. यं कमपि विषयमेकमाश्रित्य एको निबन्धो रचनीयः।

10×1=10

अस्माकं देशः, परोपकारः, गङ्गानदी

AP-IV/Sanskrit-401C-1D/19

B.A. 4th Semester (Programme) Examination, 2019**SANSKRIT****Paper : 401C-1D****(Rājdharmā & Brahmatattvam)****Course ID : 40918****Time: 2 Hours****Full Marks: 40***The figures in the margin indicate full marks.**Candidates are required to give their answer in their own words
as far as practicable.*

1. यथेच्छं कस्यचिदेकस्य प्रश्नस्योत्तरम् दीयताम्। 10×1=10
 ये कोनो ँकटि प्रश्नेर उतुतर लेखो।
 (क) मनुसंहितामनुसृत्य राज्ञो दैवोत्पत्तिः सविस्तरं वर्णयताम्।
 मनुसंहिता अनुसारे राजार दैवोत्पत्ति आलोचना करो।
 (ख) ईशोपनिषदः प्रतिपाद्यविषया आलोच्यन्ताम्।
 ईशोपनिषदेर विषयवस्तु आलोचना करो।
 (ग) मनुसंहितामनुसृत्य दण्डस्वरूपम् आलोच्यताम्।
 मनुसंहितानुसारे दण्डेर स्वरूप आलोचना करो।
2. यथाभिलषितं द्वयोः श्लोकयोः सप्रसङ्गव्याख्या संस्कृतभाषया देवनागरीलिपिमाप्रित्य कार्या। 5×2=10
 प्रसङ्ग उल्लेखपूर्वक ये कोनो दूटि श्लोकेर संस्कृत भाषाय देवनागरीलिपिते व्याख्या लेखो।
 (क) बालोऽपि नावमन्तव्यो मनुष्य इति भूमिपः।
 महती देवता ह्येषा नररूपेण तिष्ठति॥
 (ख) इन्द्रियाणां जये योगं समातिष्ठेहिवानिशम्।
 जितेन्द्रियो हि शक्नोति वशे स्थापयितुं प्रजाः॥
 (ग) वक्रवच्चिन्तयेदर्थान् सिंहवच्च पराक्रमेत्।
 ब्रकवच्चावलुम्पेत शशवच्च विनिष्पतेत्॥
 (घ) एवंवृत्तस्य नृपतेः शिलोच्छेनापि जीवितः।
 विस्तीर्यते यशो लोके तैलबिन्दुरिवाम्भसि॥

3. द्वयोः मन्त्रयो व्याख्या कार्या।

5×2=10

যে কোনো দুটি মন্ত্রের ব্যাখ্যা লেখো।

- (ক) ईशावास्यमिदं सर्वं यत् किञ्च जगत्यां जगत्।
तेन त्यक्तेन भुञ्जीथा मा गृधः कस्यस्विद्धनम्॥
- (ख) तदेजति तन्नैजति तदूरे तद्वन्तिके।
तदन्तरस्य सर्वस्य तदु सर्वस्यास्य बाध्यतः॥
- (ग) अन्धं तमः प्रविशन्ति येऽविद्यामुपासते।
ततो भूय इव ते तमो य उ विद्ययां रताः॥

4. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छं पञ्चनामुत्तराणि लिखत।

2×5=10

নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে যে কোনো পাঁচটির উত্তর লেখো।

- (क) मनुसंहितायाः सुप्रसिद्धः टीकाकारः कः? किं नाम तस्य टीकायाः?
मनुसंहिताया सुप्रसिद्ध टीकाकार के? তাঁর টীকার নাম কী?
- (ख) शिलोञ्छ-शब्दस्य कोऽर्थः?
शिलोञ्छ शब्दের অর্থ কী?
- (ग) मनुसंहितानुसारं दुर्गः कतिविधः? एतेषु दुर्गेषु कः श्रेष्ठः?
मनुसंहितानुसारे दुर्ग कय प्रकार? এইগুলির মধ্যে কোন दुर्ग श्रेष्ठ?
- (घ) 'आन्वीक्षिकी' इत्यस्य पदस्य कोऽर्थः?
'आन्वीक्षिकी' এই পদের কী অর্থ?
- (ङ) ईशोपनिषद् केन वेदेन सम्बद्धा?
ঈশোপনিষদ কোন বেদের সঙ্গে সম্বন্ধ?
- (च) ईशोपनिषदः अपरं किं नाम?
ঈশোপনিষদের অপর নাম কী?
- (छ) 'हिरण्मयेन पात्रेण' - इत्यनेन किं बोध्यम्?
'हिरण्मयेन पात्रेण'-এর দ্বারা কী বোঝানো হয়েছে?

ACSHP/204/AECC-2/19

B.A. 2nd Semester (Programme) Examination, 2019**SANSKRIT**

Subject Code : 20910

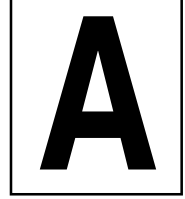
Course Code : ACSHP/204/AECC-2

Course Title : MIL COMMUNICATION

TEST BOOKLET SERIES

Full Marks: 40

Time : 45 Minutes

Each question carries one mark.

1. ब्रह्मापि कं नरं न रज्जयति?

- (A) अज्ञम्
- (B) विशेषज्ञम्
- (C) ज्ञानलावदुर्विदग्धम्
- (D) मूर्खम्

2. विवेकभ्रष्टानां भवति विनिपातः _____ ।

- (A) दशमुखः
- (B) शतमुखः
- (C) सहस्रमुखः
- (D) शतसहस्रमुखः

3. भर्तृहरिमते कश्च मनुष्यः साक्षात् पशुः?

- (A) पुच्छविषाणहीनः
- (B) साहित्यसङ्गीतकलाविहीनः
- (C) अर्थहीनः
- (D) विद्याहीनः

4. केऽर्थं विनापि ईश्वराः?

- (A) निर्धनाः
- (B) धनिनः
- (C) कुपरीक्षकाः
- (D) कवयः

5. कल्पान्तेष्वपि न प्रयाति

- (A) धनम्
- (B) शरीरम्
- (C) भूषणम्
- (D) विद्या

6. लक्ष्मीः कान् न संरुणद्धि?

- (A) अज्ञान्
- (B) मूर्खान्
- (C) खलान्
- (D) पण्डितान्

7. मनुष्याणां सततं भूषणं किम्?

- (A) केयूरः
- (B) हारः
- (C) विलेपनम्
- (D) वाक्

8. _____ परं दैवतम्।

- (A) धनम्
- (B) गुरुः
- (C) विद्या
- (D) ज्ञानम्

9. वैदग्ध्यकीर्तिमपहर्तुं कः न समर्थः?
- (A) चौरः
(B) विधाता
(C) खलः
(D) राजा
10. स्वानुभूत्येकमानाय नमः - रेखाङ्कितपदे चतुर्थीकथम्?
- (A) तादर्थ्यं चतुर्थी
(B) कर्मकारके चतुर्थी
(C) सम्प्रदानकारके चतुर्थी
(D) नमः शब्दयोगे चतुर्थी
11. सुखतरमारुध्यते विशेषज्ञः - रेखाङ्कितपदे समासः
- (A) अव्ययीभावः
(B) बहुव्रीहिः
(C) उपपदतत्पुरुषः
(D) द्वन्द्वः
12. माधुर्यं मधुविन्दुना रचयितुं क्षाराम्बुधेरीहते-रेखाङ्कितपदे तृतीया कथम्?
- (A) अनुक्तकर्त्तरि
(B) करणे
(C) हेतौ
(D) उक्तकर्त्तरि
13. साप्यन्यमिच्छति - इत्यस्य सन्धिविच्छेदः
- (A) सापि + अन्यमिच्छति
(B) सा + अपि + अन्यमिच्छति
(C) साप्यन्यम् + इच्छति
(D) साप्यन्य + मिच्छति
14. सर्वविदां समाजे विभूषणं मौनमपण्डितानाम् - रेखाङ्कितपदे षष्ठी कथम्?
- (A) निर्धारणे
(B) शेषे
(C) अनादरे
(D) कर्मणि
15. शिरःशार्वं स्वर्गात् पतति - रेखाङ्कितपदे पञ्चमी कथम्?
- (A) हेतौ
(B) अपादाने
(C) करणे
(D) अपेक्षार्थे
16. नागेन्द्रो निशितादशेन - इत्यत्र रेखाङ्कितपदस्य सन्धिविच्छेदः कार्यः।
- (A) नाग + इन्द्रः
(B) नागे + इन्द्रः
(C) नागा + इन्द्रः
(D) नाग + एन्द्रः
17. यशः काये जरामरणजम् - रेखाङ्कितपदे कः समासः?
- (A) रूपक कर्मधारयः
(B) उपमित कर्मधारयः
(C) उपमान कर्मधारयः
(D) बहुव्रीहिः
18. प्राप्नोति वृद्धिं पराम् - रेखाङ्कितपदस्य व्युत्पत्तिः
- (A) $\sqrt{\text{वृत्}} + \text{क्ति}$
(B) $\sqrt{\text{वृध्}} + \text{क्तिन्}$
(C) $\sqrt{\text{वृद्}} + \text{क्तिन्}$
(D) $\sqrt{\text{वृ}} + \text{द्धि}$
19. हंसस्य हन्ति नितरां कुपितो विधाता - रेखाङ्कितपदस्य व्युत्पत्तिः
- (A) $\sqrt{\text{कुप्}} + \text{क्तिन्}$
(B) $\sqrt{\text{कुप्}} + \text{इत्}$
(C) $\sqrt{\text{कुप्}} + \text{क्त}$
(D) $\sqrt{\text{कुप्}} + \text{त}$
20. न हि गणयति क्षुद्रो जन्तुः परिग्रहफल्गुताम्।
- श्लोकांशस्य अन्वयः
- (A) परिग्रहफल्गुतां न हि गणयति क्षुद्रो जन्तुः।
(B) क्षुद्रो जन्तुः परिग्रहफल्गुतां न हि गणयति।
(C) जन्तुः क्षुद्रो न हि गणयति परिग्रहफल्गुताम्।
(D) जन्तुः क्षुद्रो परिग्रहफल्गुतां न हि गणयति।

21. गोदावरीतीरे शाल्मलीतरौ कः निवसति?
 (A) चित्रग्रीवः
 (B) लघुपतनकः
 (C) हिरण्यकः
 (D) व्याधः
22. कपोतानां मित्रं कः?
 (A) लघुपतनकः
 (B) हिरण्यकः
 (C) चित्रग्रीवः
 (D) सुबुद्धिः
23. अनभ्यासे विद्या किं भवति?
 (A) मधुरम्
 (B) लवणम्
 (C) अमृतम्
 (D) विषम्
24. पण्डितः परदारेषु _____ पश्यति।
 (A) कन्यावत्
 (B) भगिनीवत्
 (C) मातृवत्
 (D) आत्मवत्
25. चम्पकवती नामारण्यानी अस्ति
 (A) उज्जयिन्याम्
 (B) मगधदेशे
 (C) चम्पकदेशे
 (D) पाटलिपुत्रे
26. किमर्थं धनं रक्षेत्?
 (A) सम्मानार्थम्
 (B) मानार्थम्
 (C) भोजनार्थम्
 (D) आपदर्थम्
27. शोकस्थानानां कति मूढमाविशन्ति?
 (A) शतानि
 (B) सहस्राणि
 (C) शतसहस्राणि
 (D) दशसहस्राणि
28. पापस्य कारणं किम्?
 (A) कामः
 (B) क्रोधः
 (C) लोभः
 (D) मोहः
29. शृगालात् पाशबद्धः मृगः केन रक्षितः?
 (A) मूषिकेण
 (B) काकेन
 (C) कपोतेन
 (D) व्याधेन
30. मार्जारस्य हि दोषेण हतः कः?
 (A) लघुपतनकः
 (B) सुबुद्धिः
 (C) जरद्गवः
 (D) चित्रग्रीवः

31. गृहीत इव केशेषु मृत्युना धर्ममाचरेत् - इत्यस्य अन्वयः
 (A) केशेषु गृहीत इव मृत्युना धर्ममाचरेत्।
 (B) मृत्युना केशेषु गृहीत इव धर्ममाचरेत्।
 (C) गृहीतः केशेषु इव मृत्युना धर्ममाचरेत्।
 (D) गृहीतः केशेषु इव धर्ममाचरेत् मृत्युना।
32. सर्वद्रव्येषु विद्यैव द्रव्यमाहरनुत्तमम् - रेखाङ्कितपदे सप्तमी
 (A) अवच्छेदे
 (B) निर्धारणे
 (C) भावे
 (D) निमित्तार्थे
33. ग्रन्थादाकृष्य लिख्यते - रेखाङ्कितपदस्य व्युत्पत्तिः
 (A) आ- $\sqrt{\text{कृष्}}$ + ण्यत्
 (B) आ - $\sqrt{\text{कृष्}}$ + यत्
 (C) आ - $\sqrt{\text{कृष्}}$ + ल्यप्
 (D) आ - कृष्य
34. सर्वस्य लोचनं शास्त्रम्- रेखाङ्कितपदस्य व्युत्पत्तिः
 (A) $\sqrt{\text{शास्}}$ + खन्
 (B) $\sqrt{\text{शास्}}$ + ष्ट्रन्
 (C) $\sqrt{\text{शास्}}$ + त्रन्
 (D) $\sqrt{\text{शाम}}$ + ट्रन्
35. इत्याकर्ण्यात्मनः - इत्यस्य सन्धिविच्छेदः
 (A) इत्य + आकर्ण्यात्मनः
 (B) इति + आकर्ण्यात्मनः
 (C) इति + आकर्ण्य + आत्मनः
 (D) इत्य + आकर्ण्य + आत्मनः
36. अजातमृतमूर्खाणाम् - इत्यस्य समासः
 (A) अव्ययीभावः
 (B) द्वन्द्वः
 (C) कर्मधारयः
 (D) तत्पुरुषः
37. एकः चन्द्रः तमो हन्ति। - अस्य वाक्यस्य वाच्यपरिवर्तनम्-
 (A) एकेन चन्द्रेण तमो हन्त्यते।
 (B) एकेन चन्द्रेण तमो हन्यते।
 (C) एकेन चन्द्रेण तमं हन्यते।
 (D) एकः चन्द्रः तमो हन्यते।
38. धर्मेण हीनाः पशुभिः समानाः - रेखाङ्कितपदे तृतीया
 (A) हेतौ
 (B) हीनार्थे
 (C) समानार्थे
 (D) करणे
39. चिन्ताविघ्नोऽयमगदः - इत्यस्य सन्धिविच्छेदः
 (A) चिन्ताविघ्नो + अयमगदः
 (B) चिन्ताविघ्नो + अयम् + अगदः
 (C) चिन्ताविघ्नः + अयम् + अगदः
 (D) चिन्ताविघ्नः + अयमगदः
40. उद्योगिनं पुरुषसिंहमुपैति लक्ष्मीः - रेखाङ्कितपदे समासः
 (A) मध्यपदलोपीकर्मधारयः
 (B) उपमितकर्मधारयः
 (C) उपमानकर्मधारयः
 (D) रूपककर्मधारयः

B.A. 2nd Semester (Honours) Examination, 2019

SANSKRIT

Paper : 201C-3

(Poetics and Literary Criticism)

Course ID : 20911

Time: 2 Hours

Full Marks: 40

The figures in the margin indicate full marks.

Group-A

1. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु कश्चिदेकः समाधेयः। 10×1=10
(क) उदाहरणयोगेन साहित्यदर्पणोक्तं महाकाव्यस्य लक्षणं पर्यालोचनीयम्।
(ख) को नाम अर्थोपक्षेपकः? कतिविधः हि सः? उदाहरणयोगेन व्याख्यायताम्।
(ग) किं पताकास्थानम्? तस्य स्वरूपं भेदोश्च अवलम्ब्य निबन्धो लेख्यः।
2. संक्षेपेण कस्याप्येकस्य उत्तरं देवनागरीलिपिमाश्रित्य संस्कृतभाषया प्रदेयम्। 5×1=5
(क) 'प्रकरणम्' आश्रित्य टीका लेख्या।
(ख) 'पूर्वरङ्गम्' आश्रित्य टीका लेख्या

Group-B

3. देवनागरीलिपिमाश्रित्य संस्कृतभाषया कस्याप्येकस्य अलंकारस्य सोदाहरणं लक्षणं व्याख्यायताम्। 5×1=5
रूपकम्, अनुप्रासः।
4. देवनागरीलिपिमाश्रित्य संस्कृतभाषया कस्याप्येकस्य अलंकारं निरूपयत। 5×1=5
(क) सर्वस्वं हर सर्वस्य त्वं भवच्छेदतत्परः।
नयोपकारसाम्मुख्यमायासि तनुवर्तनम्॥
(ख) क्षीणः क्षीणोऽपि शशी भूयो भूयोऽभिवर्धते सत्यम्।
विरम प्रसीद सुन्दरि! यौवनमनिवर्ति यातं तु॥
5. देवनागरीलिपिमाश्रित्य संस्कृतभाषया कस्याप्येकस्य युगलस्य अलंकारयोर्मध्ये पार्थक्यं प्रदर्शयत। 5×1=5
(क) दीपकं तुल्ययोगिता च
(ख) सन्देहः भ्रान्तिमान् च

Group-C

6. केषाञ्चन पञ्चानामुत्तराणि लिखत। द्वयोरुत्तरमवश्यं संस्कृतभाषया देवनागरीलिपिमाश्रित्य प्रदेयम्। 2×5=10
- (क) वामनमते कति रीतयः? काः च ताः?
- (ख) अभिनयभेदाः नामग्रहं लिखन्ताम्।
- (ग) नाट्यशास्त्रे भरतमुनिना अलंकाराणां कति भेदाः दर्शिताः?
- (घ) विश्वनाथमते काव्यस्य किं स्वरूपम्?
- (ङ) आनन्दवर्धनाचार्यस्य अलङ्कारग्रन्थः कः? तस्य ग्रन्थस्य मुख्या टीका का?
- (च) कुन्तकमते वक्रोक्तेः किं स्वरूपम्?
- (छ) काव्यप्रकाशकर्तुः आचार्यमम्मटस्य मते काव्यस्य किं प्रयोजनम्?
-

AH-II/Sanskrit-202 C-4/19

B.A. 2nd Semester (Honours) Examination, 2019

SANSKRIT

Paper : 202C-4

[Classical Sanskrit Literature (Drama)]

Course ID : 20912

Time: 2 Hours

Full Marks: 40

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Group – A

1. निम्नोक्तप्रश्नेषु यस्य कस्यचिद् एकस्य प्रश्नस्योत्तरं दीयताम्। 10×1=10
(क) शाकुन्तले दुष्यन्तचरित्रं पर्यालोच्यताम्।
(ख) कण्वस्य चरितम् आलोच्यताम्।
(ग) स्वप्नवासवदत्तमिति नाटके ब्रह्मचारिवृत्तं सप्रयोजनं व्याख्यायताम्।
2. यथेच्छम् एकस्य श्लोकस्य संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या व्याख्या सप्रसङ्गं कार्या। 5×1=5
(क) आपरितोषाद् विदुषां न साधु मन्ये प्रयोगविज्ञानम्।
बलवदपि शिक्षितानामात्मन्यप्रत्ययं चेतः॥
(ख) यो हनिष्यति वध्यं त्वां रक्ष्यं रक्षिष्यति द्विजम्।
हंसो हि क्षीरमादत्ते तन्मिश्रा वर्जयत्यपः॥
3. ययोः कयोश्चिद् एकस्य श्लोकस्य सप्रसङ्गं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या व्याख्या कार्या। 5×1=5
(क) पद्मावती नरपतेर्महिषी भवित्री
दृष्ट्वा विपत्तिरथ यैः प्रथमं प्रदिष्टा॥
तत्प्रत्ययात् कृतमिदं न हि सिद्धवाक्या-
-न्युत्क्रम्य गच्छति विधिः सुपरीक्षितानि॥
(ख) सुखमर्थो भवेद्दातुं सुखं प्राणाः सुखं तपः।
सुखमन्यद् भवेत्सर्वं दुःखं न्यासस्य रक्षणम्॥

4. देवनागरी लिपिमाश्रित्य संस्कृतभाषया एकस्य भावसम्प्रसारणं कार्यम्। 5×1=5
 (क) न प्रभातरलं ज्योतिरुदेति वसुधातलात्।
 (ख) प्रायेण हि नरेन्द्रश्रीः सोत्साहैरेव भुज्यते।
5. यच्छेच्छं पञ्चानां प्रश्नानाम् उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च लेख्यम्। 5×1=5
 (क) आपरितोषाद् (२.क) इत्यस्य सकारणविभक्तिनिर्णयः कार्यः।
 (ख) अप्रत्ययम् (२.ख) इत्यस्य सविग्रहसमासनाम लेख्यम्।
 (ग) अपः (२.ख.) इत्यस्य कारकविभक्तिनिर्णयः कार्यः।
 (घ) 'भवित्री (३.क.) इत्यस्य व्युत्पत्तिः का?
 (ङ) 'सुपरीक्षितानि' इति पदस्य व्युत्पत्तिनिर्णयः कार्यः।
 (च) 'सिद्धवाक्यन्युत्क्रम्य' (३.क.) इत्यत्र सन्धिविच्छेदः कर्तव्यः।
 (छ) 'सोत्साहैः' (४.ख.) इत्यस्य सविग्रहसमासनाम लेख्यम्।
6. पञ्च लघुप्रश्नाः समाधेयाः। द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या अवश्यमेव लेख्यम्। 5×2=10
 (क) अभिज्ञानशकुन्तलमिति नाटकस्य भरतवाक्यं लिखत।
 (ख) का वासवदत्ता? वासवदत्ताया मातुर्नाम किम्?
 (ग) 'पुष्पराशाविवग्निः' तुलाराशविवग्निः' इत्यनयोः पाठयोः कः श्रेयान् कथञ्च।
 (घ) 'तस्मिन् साहीणीपाया सउन्दला भविस्सदि' इति चरणस्य संस्कृतरूपं लेख्यम्।
 (ङ) 'अर्थो हि कन्या परकीय एव तामघ संप्रेष्य परिग्रहीतुः।
 जातो ममायं विशदः प्रकामं प्रत्यर्पितन्यास इवान्तरात्मा'
 इति श्लोकस्य सलक्षणं कार्यम् अलंकारनिरूपणम्।
 (च) पौरव, रक्ष विनयम्। मदनसन्तसापि न खल्वात्मनः प्रभवामि। इत्यस्य प्राकृतं रूपं लेखनीयम्।
 (छ) धन्या सा स्त्री यां तथा वेत्ति भर्ता — वाक्यमिदं कः कम् उद्दिश्य उक्तवान्?